

یکماه مجلس داخل در رسیدگی اعتبارنامهها بود و مطابق قانون که باید منتظر شکایات بود و بعد از یکماه در دوسه جلسه سهربع اعتبارنامهها گذشت هیئت رئیسه تشکیل شد بعد از آنکه هیئت رئیسه تشکیل در این جلسات زمینه مجلس معلوم شد خیلی متشکر و خوشوقتم و اظهار امتنان میکنم از آقایان که ائتلاف کردند که يك اکثریت تامی در مجلس تشکیل شده بودند و خیلی منتظرم که آقایان بعد از این ائتلاف که نظرشان به پیشرفت امور بوده است و يك ائتلاف و توافق نظری پیدا کردند بعد از آنکه ائتلاف شد و اکثریت مجلس معلوم شد از امروز بيمد بنده حس میکنم که سیر اکثریت خیلی بطئی است و کند حرکت میکند نباید اکثریت در این موقع که بهترین مواقع استفاده است از برای مملکت ایران اولین موقع است داخل در يك اصلاحات اساسی بشویم مقدم تر از همه اصلاحات اصلاح ماليه و بودجه است اگر بنا باشد که مجلس منتظر باشد که روزی دولت پیشنهادی بمجلس بکند شاید ۶ ماه طول بکشد این دوره تقنینیه بسر آید در این مجلس موقعیت پیدا نکنند بنده خیلی خواهش دارم که يك اقدامی بکنید و استرحام و التماس میکنم از اکثریت مجلس که قدری همت کرده قدم رو باصلاح برداریم باید تأکید نمود و وظیفه اکثریت آنست که منتظر آوردن دستور و پیشنهاد از طرف وزیر نباشند باید بخواهند از وزیر اگر پیشنهادی راجع باصلاحات مملکتی تهیه کرده اند بمجلس بیاورند اگر نکرده اند باید تأکید کرد که زودتر پیشنهاد خود را مرتب کرده تقدیم مجلس نمایند مطابق قانون باید دو ماه قبل از سال از مجلس گذشته و مرتب شده باشد دو ماه بیشتر سال نداریم اگر امروز شروع بکار بکنیم ممکن است پنج ۶ ماه دیگر موفق به اصلاح تمام بودجه بشویم بنده عرض میکنم باز خواهش مینمایم از آقایان که بخواهند از هیئت دولت نه اینکه منتظر باشند که دولت پیشنهاد هارا بمجلس بیاورد هر چه زودتر داخل کار شوند بهتر است وقتی که حسیات مجلس را دولت فهمید حسیات مجلس هم حسیات اکثریت است نه اقلیت اقلیت هم در موارد خودش اگر دید که اکثریت يك نظریات موافقی دارد باید با آنها موافقت کند و اگر دید موافق عقیده خودش نیست تنقیدش کند در هر حال وظیفه اکثریت است باز هم عرض میکنم که وظیفه اکثریت است که از دولت بخواهد اگر میتواند تا روز شنبه هر چه حاضر شده است بمجلس بیاورد و از روز شنبه که کمیسیونها انتخاب شده مشغول کار شود

رئیس - این وظیفه اکثریت نیست وظیفه مجلس است (جمعی گفتند صحیح است) اگر خاطر آقایان باشد در خطابه که ببیشگاه اعلیحضرت همایونی عرض شد مخصوصاً در آنجا این مسئله تعقیب شده بود که مجلس منتظر است حتی المقدور هر چه زودتر لویجی که راجع بمالیه و وسائل امنیت است بمجلس بیاورند باز هم همان طور که عرض کردم اگر لازم بدانند هیئت رئیسه اقدامات میکند و بهیئت وزراء اخطار میکند که هر چه از آن لویج حاضر است زودتر بمجلس بفرستند .

فاصله الاسلام - بنده کاملاً با آقای حاج عزالممالک موافقم با نظری هم که آقای رئیس فرمودند منافی نمیدانم اگر تصویب بفرمائید از هیئت وزراء تقاضا بشود هر قدر بودجه هائی که حاضر است بیاورند بمجلس این مطلب جلوگیری میکند از خرجهای زیاد و اگر ممکن است يك نظریه دیگری اتخاذ شود و آنرا هم بنده بد نمیدانم یعنی آنچه را که کمیسیون بودجه بعد از خرج و تعدیل تصویب کرده همان در وزارتخانه معمول شود و آن نظریه که آقای حاج عزالممالک دارند اجرا میشود و هم مخالفتی با نظریات آقای رئیس نیست بعد اگر نقصانی داشته باشد مجلس يك نظر کلی در آن مینماید با این نظریه هم آن مقصود بعمل میآید و هم مقاصد مجلس مجری می شود .

آقای سید فاضل - چند فقره اعتبارنامه آقایانی که از مجلس نگذشته است قطعاً تا روز یکشنبه حاضر خواهد شد مقرر بفرمائید جلسه آتیه روز یکشنبه باشد .

رئیس - مجلس هم رأی داده است که روز یکشنبه با اعتبارنامه آقایان وزراء رسیدگی شود .
محمد هاشم میرزا - مجلس رأی داد که رسیدگی با اعتبارنامه وزراء بکهنه تأخیر شود رأی نداده است که حتماً روز یکشنبه در خصوص اعتبارنامه آنها رأی گرفته شود .

رئیس - خیر در جلسه گذشته مجلس این طور رأی داد که روز یکشنبه آینده اعتبارنامه های آقایان وزراء بیاید در مجلس جلسه آتیه را بروز یکشنبه یکساعت بفرود مانده مین میکنم (اظهار مخالفتی نشد)
(مجلس تقریباً یکساعت و نیم بفرود مانده ختم گردید)

جلسه ۸

صورت مشروح مذاکرات رو یکشنبه هشتم شهر ربیع الاول سنه ۱۳۲۷
مجلس قبل از فرود در تحت ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل و صورت مجلس روز چهار شنبه ۴ قرائت شد

غائبین بدون اجازه : آقای حاج امام جمعه - آقای حاج امیر نظام

غائب با اجازه - آقای حاج سید نصرالله
رئیس - در صورت مجلس ملاحظاتی هست **ناصر الاسلام** - بنده بعد از اظهار آقای حاج عزالممالک يك نظریه دیگری داشتم و عرض کردم و نظر بنده این بود که آنچه را کمیسیون بودجه خارج حاضر کرده بفرستد بمجلس و بکمیسیون بودجه برود هر چه کمیسیون تصویب کرد بمجلس بدولت اجازه بدهد که در وزارتخانهها بموقع اجرا گذاشته شود و این مسئله قید نشده

رئیس صحیح است راجع بصورت مجلس دیگر مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب شد

دور امروز راجع است برسیدگی اعتبارنامه های نمایندگان نائین - عراق - تهران (شاهزاده سلیمان میرزا راپورت شعبه ۴ راجع به اعتبارنامه آقای میرزا سلیمان خان نماینده نائین را بمضمون ذیل قرائت نمودند)

راپورت شعبه ۴ مورخ سوم شهر ربیع الاول ۱۳۲۳

شعبه ۴ در چند جلسه بانتخابات نائین و نمایندگی آقای میرزا سلیمان خان بادقت نظر رسیدگی نمود چند فقره شکایات کتبی و تلگرافی از اهالی نائین و انارک و نیستانک رسیده که خلاصه مضامین آنها مشعر است برسوء جریان انتخابات و اجبار حکومت سابقه یزد اهالی را بدادن رأی در باره سلیمان خان و فرستادن ملاعلی محمد نام نائینی از یزد بقریه نیستانک و تطمیع و تخویف نمودن مشارالیه اهالی آنجا را بدادن رأی در حق آقای میرزا سلیمان خان و حکومت معزی الیه در نائین و بودن نایب الحکومه در آنجا از طرف آقای میرزا سلیمان خان و عدم لیاقت شخصی ایشان برای این مقام و نداشتن صحت عمل و سواد فارسی کامل و ابطال و عدم استخراج و قرائت کلیه آراء حوزه انارک و تقاضای تجدید انتخابات نائین تلگرافی هم آقای سردار ظفر از نائین بمقام وزارت جلیله داخله کرده اند که دلالت دارد بر شکایات اهالی نائین از ترتیب انتخابات و اینکه نایب الحکومه نائین در موقع انتخابات از طرف آقای سلیمانخان بوده و تقاضای اهالی از تجدید انتخابات چند فقره هم کتبا و تلگرافاً از نائین دایر برضایت از انتخاب معزی الیه رسیده است در صورت مجلس انجمن نظار مرکزی نائین مصرح است که آراء حوزه عقدا چون بموضع مقرر رسید صرف نظر شده و آراء حوزه انارک چون زاید بر عده تعرفه گیرندگان بوده باطل شده قرائت و ضمیمه آراء نائین نشده است ولی چون صورت مجلس انجمن نظار انارک عیناً در شعبه ملاحظه شد که آراء انارک در همانجا استخراج و قرائت شده و اگر چه مطابق قانون انتخابات رفتار و ضمیمه آراء نائین نشده است ولی چون با اکثریت نسبی در حق آقای میرزا سلیمانخان و انتخاب ایشان نقصی وارد نکرده است و حکومت معزی الیه هم در نائین معلوم نشد زیرا در بعضی از اوراق و مرصحات شکایات تصریح دارد که آقای میرزا سلیمان خان را حکومت یزد قبل از موقع انتخابات از نائین معزول و به یزد احضار نمود بملاوه تلگرافی از آقای میرزا علی اکبر خان نایب الحکومه یزد رسیده که در تاریخ دوازدهم شهر ربیع الاول سنه ماضیه آقای میرزا سلیمان خان را آقای معاضد السلطنه از نیابت حکومت نائین معزول و نیز - الکتاب را منسوب نموده اند و سایر شکایات را هم شعبه قابل توجه ندانست لهذا صحت انتخاب ایشان را که با اکثریت (۲۶۴) رأی از (۸۶۴) رأی منتخب شده اند و شعبه به اکثریت در رأی از دوازده رأی تصویب نمود

حاج شیخ اسدالله - مطابق این راپورت که از شعبه بمجلس پیشنهاد شد راجع بانتخاب نائین سه فقره شکایات رسیده است یک فقره شکایات راجع باین است که حکومت یزد یک نفر مامور مخصوص بنائین فرستاده برای اینکه در آنجا تهیه آراء از برای میرزا سلیمان خان بنماید يك فقره شکایات هم این بود که آقای میرزا سلیمان خان در موقع انتخابات نایب الحکومه نائین بوده (این دو فقره) يك فقره شکایات دیگر که خود صورت مجلس

انتخابات نائین مطابق راپورت تصدیق کرده این است که انجمن نظارت نائین آراء انارک را باطل کرده برای این که عده آراء زیاد بوده از آن نمراتی که در دفترشان ثبت شده مطابق قانون باید انجمن نظارت آن عده را که زیادتر از آن نمرات است برداشته باقی آراء را ضمیمه آراء حوزه انتخابیه نماید و خود انجمن نظارت این مطلب را تصدیق کرده حالا داخل میشویم به یکی یکی از این شکایات و جوابهایی را که شعبه داده است و می نویسد شعبه قابل توجه ندانست اما راجع به تهدید که در اینجا می رسد و شکایت می کند که یک نفر ملا علی محمد نام را حاکم یزد بنائین فرستاده که به تهدید آراء گرفته شعبه جواب این را نداده و قابل توجه ندانسته سکوت نموده هیچ نمیگوید که رسیدگی شد و تحقیقات بعمل آمد معلوم شد این مطلب دروغ یا خلاف واقع بود همینقدر مینویسد قابل اعتناء نبود و محل توجه شعبه واقع نشد اما چرا محل توجه شعبه واقع نشد و عرض کنیم و اما راجع باینکه در موقع انتخاب نایب الحکومه نائین بوده در اینجا سردار ظفر که گویا مأموریتی از طرف دولت داشته است برای رسیدگی در یک تلگرافی که بوزارت داخله مغایره میکند تصدیق مینماید شکایات اهالی نائین را در آن تلگراف تصریح میکنند که در موقع انتخابات آقا میرزا سلیمان خان نایب الحکومه بوده و خودش مسافرت کرده و یک نفر را بجای خودش گذارده در اینکه خود آقا میرزا سلیمان خان در موقع انتخاب در محل نبوده حرفی نیست لکن باید معلوم شود که مسافرتش در این موقع بواسطه مرخصی یا معزولی بوده است سردار ظفر بر حسب تحقیقاتی که کرده تصدیق می کند نایب الحکومه بودن ایشان را در محل و در یک تلگرافی هم که تازه از یزد از آقا میرزا علی اکبر خان که حالا نایب الحکومه است رسیده مینویسد که نایب الحکومه نبوده و معزول بوده این دو تلگراف با هم منافات و معارضه دارد اما دیگر جهت ترجیح این تلگراف بر آن تلگراف را بنده نمی دانم که نقطه نظر شعبه در این ترجیح چه بوده (این دو فقره) اما فقره دیگر راجع باین مطلب است که خود انجمن نظارت تصدیق کرده که آراء انارک را بطلی باطل کرده و ضمیمه آراء نشده این یک خلاف قانون واضحی است و خود انجمن نظارت هم تصدیق کرده است که این خلاف قانون واقع شده است بدون این که تحقیق کنند که آراء اهالی انارک که باطل شده چه قدر بوده و آرائی که کشف شده با اسم چه اشخاصی بوده و مطابق آن صورت مجلس باید دیگر صورت مجلس انتخابات انارک در دست نباشد زیرا بعد از آنکه انجمن نظارت که آراء آنجا را باطل کرده طبعاً صورت مجلس را هم باطل میکند از فراری که شنیده شده یک صورت مجلس با اسم صورت مجلس انارک بشعبه رسیده این را خود آقای مخبر باید توضیح بدهند بنده عرض میکنم باید صورت مجلس انجمن های جزء از انجمن مرکزی بوزارت داخله و از وزارت داخله بمجلس برسد و اینرا قطعاً بنده میدانم که انجمن مرکزی نائین تصدیق صورت مجلس حوزه انارک را نکرده و از مجرای انجمن مرکزی بوزارت داخله رسیده بلکه یک کدفه در شعبه همچو صورتی پیدا شده حالا دیگر میدانم چه شده است که شعبه

با ملاحظه صورت مجلس در این باب مینویسد و راپورت میدهد که آراء آنجا را بعد از آنکه ملاحظه کردیم و صورت مجلس انارک را دیدیم و کالت آقای میرزا سلیمان خان صحیح بوده و معلوم نیست که اعتماد شعبه در این باب بچه بوده این را باید آقای مخبر شعبه توضیح بدهد

بنده عقیده ام این است در این صورت مجلس و نائیناً یک طریق غیر مستقیمی بشعبه آمده باطل و از درجه اعتبار ساقط خواهد بود و همان صورت مجلس که از مرکز که نائین باشد آمده سمت رسمیت دارد و بعد از آنکه خود صورت مجلس مرکزی تصدیق میکنند که ما خودمان انتخابات انارک را باطل کردیم دیگر بالا تر از این بر بطلان این انتخابات مطلبی بنظر نمی آید حالا دیگر مخبر چه بگویند

سلیمان مهرزاد - هر چند بنده در دو جلسه قبل اظهار داشتم و باید آقایان در نظر داشته باشند که وظیفه مخبر دفاع از رأی شعبه است و آن دفاع هائی که می کند راجع است باینکه اکثریت شعبه قبول کرده و هر چه مذاکره کند در حقیقت از زبان اکثریت شعبه اظهار میکنند پس اظهاراتیکه من میکنم دلائلی است که در شعبه مطرح و صحبت شده و لولاینکه خودم در بعضی از اینها موافق نباشم حالا شروع میکنم بجواب فرمایشات حاج شیخ اسدالله بنام شعبه اول فرمایشی که فرمودند راجع بحکومت آقا میرزا سلیمان خان بود بطوری که در راپورت ذکر شده همان اشخاصی که از انتخاب آقا میرزا سلیمان خان شکایت می کنند مدعی هستند نه حامی می گویند انتخاباتشان درست نبوده در هر ضیه خودشان تصدیق می کنند که آقا میرزا سلیمان خان در زمان انتخاب نایب الحکومه نبوده و خود شکایت کنندگان که از مجرای قانونی شکایت کرده اند تصدیق دارند که نایب الحکومه نبوده در باب آنکه فرمودند سردار ظفر تلگرافی کرده اند که ایشان نایب الحکومه بوده اند آقای سردار ظفر یک همچو تلگرافی کرده اند اگر لازم باشد خوانده میشود

ایشان حاکم کرمان بودند وقتی که از یزد عبور می کردند چنانچه در تلگرافشان نوشته اند دو روز در آنجا توقف نموده در آنجا بعضی بایشان اظهار نموده اند که آقا میرزا سلیمان خان نایب الحکومه بوده اند ایشان هم این مطلب را مغایره کرده اند مدتی است این مسئله مطرح می باشد و در نظر آقایان هست از برای اینکه این مطلب را درست تحقیق کنیم تلگراف کردیم به نایب الحکومه یزد موقمی که آقا میرزا سلیمان خان حاکم بوده و تاریخی را که دیگری هوس او معین شده معین بکنید یک تلگرافی مشروح از یزد رسیده که در اینجا موجود است و در این تلگراف معین کرده که معاضد السلطنه میرزا سلیمان خان را (۱۵) دلو معزول و بجای او نیرالکتاب را منصوب و حکمش در کابینه است از این تلگراف معلوم میشود که میرزا سلیمان خان نه حاکم و نه نایب الحکومه از طرف او بوده است این است مسئله حکومت ایشان که در شعبه مذاکره شد

راجع بمسئله انارک که اظهار فرمودند همانطور

که در راپورت ذکر شده و در اینجا نیز گفته شده و در صورت مجلس انجمن نظارت مرکزی نائین نوشته است که آراء انارک چون دو سه رأی زیاد بود نخواستیم راست است اینجا اشتباه کرده اند و میبایست عده آراء زائده را کنار بگذارند مابقی را بخوانند لیکن چون این مطلب را در مرکز حوزه انتخابیه قابل توجه ندانسته بودند تعقیب کردیم و از همانجا که استخراچ کرده بودند صورت مجلس انارک را که بامضای رئیس آن شعبه و منشی است و فعلاً در اینجا موجود است خواستیم و در شعبه ملاحظه کردیم دیدیم اگر اینکار را هم نمیکردند یعنی آراء انارک را باطل نکرده و ضمیمه بآراء نائین مینمودند باز هم اکثریت با آقا میرزا سلیمان خان بوده است

درست است که اینکار خلاف تریبی است کرده اند ولی با اساس نمایندگی آقا میرزا سلیمان خان سکتی وارد نمی آید زیرا که عده آراء باطل شده را هم اگر بآراء نائین جمع کنیم باز می بینیم که آقا میرزا سلیمان خان اکثریت داشتند و در اینجا انجمن مرکزی خلاف نموده که خیال کرده همینکه در آراء شعبه انتخابیه دو سه رأی زیادتر شد باید اینرا باطل نمود - شعبه وسیله تحقیقی که در این باب داشت فقط حکومت بود و هر چه تحقیقات شد چیزی که بدست آمد دلیل بود بر صحت انتخاب آقا میرزا سلیمان خان اشخاص متفرق هم شکایت کرده اند هم اظهار رضایت که تماماً در این دوسیه موجود است و عده شکایت کنندگان کمتر بوده از عده اشخاصیکه اظهار رضایت نموده اند آن اینست که شعبه صحت انتخاب ایشان را تصدیق کرده و بعضی نسیتهای دیگر هم که داده و نوشته اند که سواد فارسی ندارد ابدأ همچو چیزی نیست ما ایشان را در شعبه خواستیم یک صورت مجلس را هم خواندند و بعضی صحبت های دیگر هم شد معلوم گردید که ایشان شاگرد مدرسه نظامی بوده اند و مدتی در آنجا تحصیل میکردند و این نسبت بکلی بی ربط و برخلاف واقع بوده اینست آنچه را که شعبه تحقیق کرده و بیش از این نتوانسته و وسیله از برای تحقیق نداشته صحت انتخاب آقای میرزا سلیمان خان را تصدیق کرده باز هم بنده عرض میکنم که بنده بنام اکثریت شعبه دفاع مینمایم

حاج شیخ اسدالله - بنده از فرمایشات آقای مخبر متأسفانه اشکالم زیادتر شد برای این که میفرمایند صورت مجلس انتخابیه انارک فقط بهم رئیس و منشی انجمن رسیده بنده تصور میکردم که هشت نفر اعضاء انجمن مهر کرده اند حالا معلوم میشود که آنها مهر نکرده اند و فقط یک مهریست که میگویند با اسم رئیس انجمن و منشی میباشد و میدانم که آنهم در واقع صحیح باشد یا نه دیگر تصدیق این راپورت را کی کرده و شعبه از کجا تحقیق کرده که این صورت مجلس واصله از حوزه انتخابیه انارک صحیح است و وسائل تحقیقات شعبه در این موضوع چه بوده معلوم نیست اما راجع باینکه مخصوصاً ما نور برای تهدید از یزد آمده آنها که شکایت در این موضوع کرده اند در واقع شکایتشان از حکومت است که حکومت این کار را کرده و باین حال میفرمائید طریق رسیدگی و تحقیقات این مطلب از حکومت است اما دیگر نمیفرمائید که مأموری

آمده یا نیامده هیچ این مطلب را توضیح نمیدهد و آیا موقع اخذ آراء در نائین این عملیات در آنجا شده یا نشده و نتیجه عملیاتشان چه بوده در این باب هیچ نفرماید اینست که از بیاناتی که آقای مخبر فرمودند اشکالاتم زیادتر شد.

ناصر الاسلام - فرمایشات آقای حاج شیخ اسدالله بیه قسمت منقسم است اینکه میگویند انتخاب آقای میرزا سلیمان خان بطمیع و تهدید شده بکنفر مأمور مخصوص از یزد فرستاده اند و مأموریت داشته برای میرزا سلیمان خان رای بگیرد این مطلب را اگر از نقطه نظر انصاف داخل شویم می بینیم از تمام ولایات این قبیل شکایات رسیده اگر آقای حاج شیخ اسدالله یک قدری ملاحظه کنند و متوجه به همان حوزه که خودشان انتخاب شده اند بشوند میدانند که مکرر از این شکایات بمجلس رسیده به جراید رسیده که فلان متقلب خواست که فلان آقا را فلان جا منتخب کند آیا مجلس شورای ملی بمجر در رسیدن شکایات میتواند ادعای آن مدعی را تصدیق کند در صورتیکه در چندین جا ادعایشان صدق نیست و کذب محض است مثل اینکه راجع بمدم سواد آقا میرزا سلیمان خان مدعیان مدم سواد آقا میرزا سلیمان خان را کتباً و تلگرافاً متحدالمال به مجلس شورای ملی بوزارت داخله شکایت کرده بودند که سواد فارسی ندارد وقتیکه مدعی دامنه غرض را باین اندازه وسعت بدهد که در یک همچو امر معمولی آتندر بغواهد اشتباه کاری کند باید فهمید که این شاکبان چه نوع مردمی هستند و شکایات آنها چه نحو است کسی که چندین سال در مدرسه نظامی تهران تحصیل کرده نسبت بی سوادی باو میدهند و هیچ تصور نمیکند که کسی که در مدرسه بوده است دارای خط و سواد است و فعلاً در طهران حاضر است دروغ باین واضع معلوم می شود باید فهمید که این شاکبی از چه نقطه نظر شکایت کرده يك جمله را مستند میکنند بشرح تلگرافی که آقای سردار ظفر بطهران مغایره کرده در حالتیکه تلگراف ایشان مثل سایر تلگراف اهالی نائین است مثل تلگراف اهالی یزد است ایشان هم مثل یکی از اهالی آنجا هستند و بحکومت یزد و نائین هیچ مدخلیتی نداشته اند مجرای قانونی حکومت و کابینه یزد است چنانچه شعبه بوظیفه خودش عمل کرده است تحقیق کرده وزارت داخله از مأمور قانونی حکومت یزد راجع بانتخاب آقا میرزا سلیمان خان سؤال میکند که نایب الحکومه بوده است از کابینه حکومت یزد جواب میدهند که ایشان در آن موقع حاکم نبوده اند دیگری بوده است عجب است که ما يك تلگراف رسمی را اهمیت نمیدهم يك تلگراف سردار ظفر اهمیت می دهیم در صورتیکه میرزا علی اکبر خان تلگراف کرده که میرزا سلیمان خان نایب الحکومه نبوده و در آن موقع در نقطه مخصوصی مأموریت داشتند بختیاری یا جای دیگر و همین طور کافند چند نفر از معاریف یزد که راجع باین موضوع است پیش بنده الان ضبط است اما راجع بانتخاب انارک نمیدانم با آن بیاناتی که آقای مخبر کردند چطور شد که اشکال آقای حاج

شیخ اسدالله زیاد شد میگویند مراعات صورت ظاهر قانون نشده است این مسئله صحیح است که انجمن نظارت يك خبط و خطائاتی کرده است ولی بنده عرض میکنم مناط انتخاب يك و کپل با کثرت است حالا شعبه انارک خطائاتی نموده است ربطی بمسئله ندارد بمینطور که گفته شد اگر آراء انارک هم باطل نباشد باز اکثریت با میرزا سلیمان خان بود بنابراین بنده در انتخاب آقای میرزا سلیمان خان هیچ اشکالی نمیبینم و عرض میکنم این شکایاتی که شده فقط از نقطه نظر قانون نبوده است بلکه از نقطه نظر غرض بوده است چنانچه در مسئله بی سوادی ایشان عرض کردم **رئیس** - گویا مذاکرات کافی باشد کافی نیست؟ (بعضی گفتند کافی است)

رئیس - گویا مذاکرات کافی باشد کافی نیست؟ (بعضی گفتند کافی است)

رئیس - حالا راپورت شعبه سیم راجع بنمایندگی عراق قرائت میشود

سر دار سعید - چون راپورت اولی قدری مختصر بود خواستم قدری مفصل تر بنویسم که آقایان و منشیان بهتر مسوق شوند این بود که راپورت را تجدید کرده مجدداً قرائت میشود (راپورت مزبور بمضمون ذیل قرائت شد)

تاریخ شنبه ۲۲ شهر صفر شعبه سوم در تحت ریاست آقای ناصر الاسلام منعقد و مجدداً بدوسیه انتخابات عراق مراجعه و چون صورت مجلس ضمیمه آن نبود و گفته شد در بین راه مفقود شده است لذا تلگرافاً از حکومت عراق خواسته شده که جریان انتخابات را با رعایت مواد مصرحه در قانون بوضعی که صورت مجلس محتویست بماضی نظار اعلام نماید **تلگراف** واصله که هیناً قرائت میشود

طهران - توسط آقای میرزا شمس الدین مجتهد نماینده عراق دامت برکاته مقام محترم مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه ترتیب صحت انتخاب عراق را سابق تصدیق در این موقع افتتاح مجلس مقدس هم لازم دانست پس از عرض تبریک و تشکر شرح صحت جریان انتخابات را بر طبق قوانین مقرر برض برسانم دردم شهر جمادی الثانی موافق مقررات قانونی اعلان عمومی منتشر و از روز بیستم شهر مسطور تا پنجم رجب مشغول بدادن تهره و از ششم رجب تادم که پنجروز است مشغول گرفتن آراء بودیم نظار بلوکات هم موافق مقررات قانونی رفتار در موهه مبنی صندوقهای آراء مههور رادر انجمن مرکزی حاضر نموده با رعایت تمام مراتب قوانین مقرر من البد والی الختم با نهایت صحت و دقت قانون انتخاب را انجام موم صحت جریان انتخابات را معروض وتوفیق و کلاهی محترم را در انجام وظایف مقدسه که بر عهد آن ذوات محترم است از خداوند مسئلت مینمایم **مصطفی الحسینی** خادم شرع محمد - **الحسینی** دامی **عبد الحمید** - **جلیل آقا** - **حسینی** - بطوریکه صحت جریان انتخابات را بر طبق قانون آ قایان نظار معروض داشته اند هین واقع و اینجانب

انتخاب آقای حاج میرزا شمس الدین را که با کثرت ۱۶۴ رأی از ۶۹۳۹ رأی و آقای حاج سهم الملك را با کثرت ۳۵۳۶ رأی از (۶۹۳۹) رأی انتخاب شده اند تصدیق مینمایم

رئیس - راجع بانتخاب عراق معارضی هست اظهاری نشد مخالفی نیست رای میگیریم آقایانیکه نمایندگان آقا میرزا شمس الدین را تصدیق میکنند قیام نمایند

(عده کثیری قیام نمودند و نمایندگان ایشان تصویب شد) آقایانیکه نمایندگان آقای حاج سهم الملك را تصویب میکنند قیام نمایند - عده کثیری نیز قیام نمودند و نمایندگان ایشان تصویب شد) **رئیس** - در سه فقره اعتبارنامه های و کلاه طهران هم امروز باید رای گرفته شود

آقای سلیمان میرزا مخبر شعبه ۴ راپورت راجع به نمایندگی آقای مستوفی الممالک را بمضمون ذیل قرائت نمودند از بابت انتخابات طهران و توابع و نمایندگان آقای مستوفی الممالک در شعبه چهارم با کمال دقت نظر رسیدگی شد اعتبار نامه ایشان و صورت مجلس انجمن نظار مرکزی طهران مطابق مواد قانون انتخابات است و بهیچوجه شکایتی راجع بانتخاب ایشان نرسیده لهذا شعبه ۴ در جلسه دوم صفر با اتفاق آراء صحت انتخاب و نمایندگان آقای مستوفی الممالک را تصدیق و تصویب نمود **مخبر شعبه ۴** سلیمان میرزا

رئیس در این انتخابات مخالفی هست؟ (اظهاری نشد) رای میگیریم بنمایندگی آقای مستوفی الممالک آقایانیکه نمایندگان ایشان را تصویب میکنند قیام نمایند عده کثیری قیام نمودند و نمایندگان ایشان تصویب شد

ایضاً راپورت شعبه ۴ راجع بنمایندگی آقای ذکاء الملك بمضمون ذیل قرائت شد

از بابت انتخاب طهران و توابع و نمایندگان آقای ذکاء الملك شعبه چهار بدقت نظر رسیدگی نمود اعتبار نامه ایشان و صورت مجلس انتخابات انجمن نظار مرکزی طهران مطابق با مواد قانون انتخابات است و شکایتی راجع بانتخاب ایشان نرسیده لهذا شعبه ۴ در جلسه دوم صفر با اتفاق آراء صحت انتخاب و نمایندگان آقای ذکاء الملك را با کثرت سه هزار و یانصد و چهار رای از هفده هزار و هشتاد و چهار رای منتخب شده اند تصویب و تصدیق نمود (مخبر شعبه ۴ سلیمان میرزا)

رئیس - در این باب مخالفی هست؟ (گفته شد خیر) رای میگیریم بنمایندگی آقای ذکاء الملك آقایانیکه تصویب میکنند قیام نمایند (عده کثیری قیام نمودند و نمایندگان ایشان تصویب شد)

اجازه بفرمائید عرضی دارم - پیشنهادی است میخواهم عرض برسانم **رئیس** - درجه مسئله است؟

آقا شیخ محمد حسن - در مسئله کمسیون **رئیس** - کدام کمسیون

آقا شیخ محمد حسن - راجع بتشکیل يك کمسیون موقتی است - (آقای رئیس اجازه دادند و پیشنهاد مزبور بمضمون ذیل قرائت شد) پیشنهادی است برض می رسانم بمعدالله جهت مقررات مملکتی کمسیون های معمولی مجلس شورای ملی تشکیل یافت و مجلس مقدس هم چنانچه وظیفه مقررات مملکتی را دارد نظارت جریان مقررات را نیز بعهده دارد لذا لازم است که موقتاً کمسیون دیگری تشکیل بیاید جهت رسیدگی به تطابق دخل و خرج مملکت ارزوز انقضای افعال دوره دوم مجلس تل زمان افتتاح این دوره و کمسیون کیفیت تطابق دخل و خرج رایس از رسیدگی بتوسط مخبر بمجلس اطلاع دهد

مطلب دیگر هست برای تذکر برض برسانم در قانون اساسی مقرر و معین است که باید جمعی از آقایان مجتهدین جهت موازنه آراء مجلس با موازین شرعی در مجلس عضویت داشته باشند و موقع از برای اقدام بانجام این امر نیز رسیده است و عضویت جمعی از آقایان مجتهدین در این دوره مجلس بعنوان کالت شخصی است که کفایت از عضویت جمعی که جنبه امتحان بموازنه آراء مجلس را دارند نمیکند و بهمین جهت است که قانون این امر را در هر دوره مجلس لازم لاینفک مجلس قرار داده است (محمد حسن گروس)

رئیس - این مسئله جزه دستور امروز نبود باید در این باب رای بگیریم اگر آقایان رای بدهند که این مطلب جزه دستور مجلس باشد اتوقت میتوانیم داخل در مذاکره بشویم - رای میگیریم که در این باب امروز داخل مذاکره بشویم یا بماند از برای روز دیگر آقایانی که رای میدهند که امروز در این باب مذاکره شود قیام نمایند (کسی قیام نمود رد شد)

رئیس - بودجه مجلس طبع و توزیع شده آقایان تصویب می کنند که جزه دستور امروز مخالفی هست؟ (جمعی گفتند خیر) مذاکره در کلیات است در کلیات مخالفی هست؟

(گفتند خیر) پس رای می گیریم داخل در مواد شویم آقایانی که تصویب می کنند قیام نمایند - هموماً قیام نمودند (ماده اول بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۱ - برای معارج سه ماهه و هجده روز از تاریخ سیزدهم برج قوس لغایت آخر برج حوت هذالسنه مارس نیل مجلس شورای ملی مبلغ بیست و پنجهزار و دو بیست و بیست و هشت تومان و هفت قران موافق مواد (۱) الی ۴ ضمیمه ۱ اعتبار معمولی با اداره مباشرت مجلس شورای ملی داده میشود

رئیس - در ماده اول مخالفی هست یا نیست؟ (آقای ارباب کیشرو اجازه خواستند)

رئیس - مخالف هست **ارباب کیشرو** - خیر میخواستم توضیحی بدهم چون اینجا نوشته شده است از تاریخ افتتاح مجلس خواستم عرض کنم که از ابتدای مجلس راجع

بمحقق نمایندگان نیست حقوق نمایندگان که بموجب ماده الحاقیه نظامنامه داخلی از تاریخ تصدیق اعتبار نامهها منظور خواهد شد و البته بهمان ترتیب تصویب خواهد شد

رئیس - در ماده اول مخالفی هست؟ رای می گیریم در ماده اول آقایانی که ماده اول را تصویب می کنند قیام نمایند (اغلب از نمایندگان قیام نموده و ماده اول تصویب و ماده دوم بمضمون ذیل قرائت شد)

(ماده ۲) معارج فوق العاده بمجلس شورای ملی برای ۳ ماهه مبلغ یکصد و پنجاه تومان از قراری است که در ماده (۵) ضمیمه (۱) تشخیص داده شده است

رئیس - در ماده دوم مخالفی هست؟ (مخالفی نبود) آقایانی که ماده دوم را تصویب میکنند قیام نمایند

(عده کثیری قیام نموده ماده دوم نیز تصویب شد) **رئیس** - مذاکرات راجع بکلیه این ماده است مخالفی هست؟

نظام السلطان - چون این ورقه را تازه با داده اند و ما از جزئیات آن خبر نداریم خوب است بوقت بدهند که نظریات خودمان را در آن بکنیم بعد رای بدهیم

رئیس - این فرمایش را خوب برد اول می فرمودید رای گرفتیم که در این باب مذاکره شود و جزء دستور باشد یا نه تصویب شد بعد رای گرفتیم داخل در مذاکره مواد بشویم باز تصویب شد در ماده هم که رای گرفته تصویب شد حالا راجع بکلیات است اگر مخالفی دارید بفرمائید

حاج سید رضا - عرض می کنم ما هیچ اطلاعی نداریم این ورقه را الان با داده اند و نمی دانیم چیست باید ما بفهمیم بعد رای بدهیم **رئیس** - جواب همان بود که عرض کردم دیگر مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد) باورقه باید رای گرفته شود رای می گیریم بکلیه بودجه مارس نیل مجلس شورای ملی آقایانی که تصویب می کنند ورقه سفید می اندازند و آقایانی که تصویب نمی کنند ورقه آبی (در این وقت اخذ رای شده و بطوریکه ذیلا مندرج است نتیجه حاصل گردید (عده رای دهندگان ۴۲) ورقه سفید علامت قبول (۴۰) (ورقه آبی علامت رد ۲)

رئیس - با کثرت چهار رای تصویب شد - پیشنهادی آقای میرزا قاسم خان کرده اند قرائت می شود

(پیشنهاد بمضمون ذیل قرائت شد) این بنده پیشنهاد می کنم که صورتهای خرج قسمت بودجه که تا امروز در کمسیون بودجه دولتی تصویب شده از طرف مجلس خواسته شود که در کمسیون بودجه مجلس نیز تجدید نظر شده و بنا موقمی که بودجه مملکتی کلیه در مجلس تصویب بشود موقتاً بموقع اجراء گذارده شود (قاسم تبریزی)

رئیس - در این باب مخالفی هست؟ (میرزا قاسم خان) بنده توضیحی دارم

رئیس - بفرمائید **میرزا قاسم خان** - خاطر مبارک آقایان

نمایندگان از هرج و مرج و بی ترتیبی مالی و بعضی افرات و تقریبات های عمدی که میشود مسبوق است بموجب شکایاتی که از خارج میشوند و مسبوقیم و بهیچوجه محتاج بذکر نیست فقط چیزیکه خوش-بختانه ممکن است از این افرات و تقریبات جلوگیری کند تصمیمی است که دستجات مختلف که در مجلس هستند و مجلس در اصلاح و تعدیل بودجه کرده است در جلسه گذشته راجع باین موضوع دوصورت مذاکره شدیکی اینکه بودجه جزء جزء بمجلس خواسته شود یکی بودجه کل دوصورت اول موافقت حاصل نشد و خود بنده هم با آن موافق نبودم زیرا میدانستم اگر فرضاً قسمت جزء جزء بیاید و از مجلس بگذرد شاید در آخر با دخل تطبیق نشود و اسباب اشکال باشد ولی این مسئله را باید اقرار کرد که هر وقت ما از دولت تقاضا کردیم بودجه را بمجلس بفرستد بکفایت آنرا بمجلس میفرستادند و باقی آن از برای ما يك آرزوی بود مثل اینکه در دوره های گذشته این آرزو را داشتیم بنده هم عقیده ام این است که بودجه کلیه جمع و خرج یکبارچه بمجلس شورای ملی بیاید و مجلس يك نظری در آن میکند و تصویب میکند ولی این مسئله را ما باید دقت کنیم که اگر از دولت همچو تقاضائی بکنیم ششماه بلکه میخواهم عرض کنم تا یکسال طول خواهد کشید که يك همچو بودجه را بمجلس بیاورند از طرفی وقتیکه ملاحظه کنیم می بینیم در بعضی ادارات بعدی تئذیر میکنند که گویا مخصوصاً بعضی از مستخدمین موظف شده اند که مالیه دولت را تقریبت کنند چیزیکه اجالتاً میتواند از این زیاده روی و تئذیر جلوگیری کند این است که دولت کمیسیون با اسم کمیسیون بودجه تشکیل داده و آقایان مشار-السلطنه و معدل که در مجلس هستند از اعضاء آن کمیسیون میباشد در آن کمیسیون ر قسمت خرج بودجه يك نظریاتی شده است و از قراریکه شنیده ام راجع بتقلیل مخارج در آنجا خیلی دقت کرده اند تقریباً دو کرور هم بلکه سه کرور از مخارج حاضره تقلیل کرده از آنجمله میخواهم خاطر آقایان را مسبوق بکنم این است که انبار دولتی که همیشه با بیست نفر حمال و ۴ نفر میرزا اداره میشد بودجه آن تقریباً به ۴۰ هزار تومان رسیده است وقتیکه این کمیسیون از بودجه آن تقلیل میکند و مبلغی برای آنجا تصویب میکنند و از خزانه داری رد میشود و گفته میشود که آنرا دولت محل توجه قرار نداده این است که بنده پیشنهاد میکنم اگر آقایان موافقت کنند و مجلس تصویب نماید چیزهایی را که تا کنون از کمیسیون بودجه گذشته و تصویب شده است بیاید بکمیسیون بودجه مجلس و کمیسیون بودجه مجلس هم نظریاتی در او نموده آنوقت برگردد و دولت بموقع اجرا گذارد تا وقتی که بودجه کل از جمع و خرج بمجلس بیاید و در مجلس تصویب شود تا اینکه جلوگیری از آن تقریبات های عمدی بشود و اگر اینکار را بکنیم گمان میکنم خدمتی بدولت و ملت کرده و هرامهی صد الی صد و پنجاه هزار تومان از برای دولت و ملت منفعت حاصل شده و در مخارج تقلیل حاصل شده باشد

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله مخالفند

حاج شیخ اسدالله - بنده با این پیشنهاد

امروزه مخالفان تصور میکنم امروز که مجلس در باب ۳ نفر از وزراء رای داد تکلیف دولت معلوم نیست اگرچه اساس مطلب و فرمایشات آقای میرزا قاسم خان خیلی صحیح است و هرچه زودتر بمجلس بتواند موفق شود باصلاح این امورات دیر اقدام کرده لکن امورات يك ترتیبی و يك مجرائی دارد اگر امروز مجلس رای بدهد آن بودجه که در کمیسیون بودجه درست شده است بیاورند بنده نمیدانم رای بدهم که از کی این بودجه هارا بخواهیم از خود آن کمیسیون که آن کمیسیون وزارت نیست و مجرایش از وزارت مالیه است چون امروز تکلیف هیئت دولت معلوم نیست و این رای را که در مجلس در باب وزراء داد کابینه را متزلزل نمود و وزیر مالیه هم حکم یکی از نمایندگان را دارد این فرق این است که يك دولت ثابت معینی باشد و يك وزارت مالیه داشته باشیم آن بودجه ها را از وزیر مالیه بخواهیم و الا شاید در اصل مسئله عقیده بنده این باشد که اگر این بودجه ها در کمیسیون بودجه مجلس هم طول بکشد و نظریات و اصلاحات در آن امتداد پیدا کنند همان بودجه هائی را که کمیسیون بودجه دولت اصلاح کرده است موقتاً بموقع اجرا بگذارند ولی بهمان نظری که عرض کردم گمان میکنم اگر مجلس هم رای بدهد بمجلس بیاورند زیرا که مجرایش سد شده باید بمجلس يك اهتمامی در تشکیل کابینه بکنند آنوقت این پیشنهاد را که شده است تصویب نموده و از وزارت مالیه یعنی از مجرای خودش بخواهد

حاج عز الممالک - بنده گمان میکنم با اظهاراتی که آقای میرزا قاسم خان فرمودند بیانات ایشان بطوری کافی بود که میبایستی مخالفی برای ایشان پیدا شود چنانچه تا یکدرجه این عرض را بنده در جلسه قبل کردم منتهی آقای میرزا قاسم خان تکمیل کردند در ابتداء برای اینکه آقای حاج شیخ اسدالله متقاعد شوند عرض میکنم که ایراد ایشان مارقانع نمیکند از اینکه این پیشنهاد را ما امروز رای بدهیم صحیح است ما رای بکالت آقای مستوفی الممالک رئیس الوزراء داده ایم ولی از طرف دیگری می بینم تمایلات اکثریت مجلس بایشان است و شاید اتفاق بمجلس بایشان همراهی نموده بمقام خود شان برقرار بمانند بنده که اینطور تصور می کنم ایشان بهمین مقام باقی خواهند بود پس نمیتوان گفت کابینه آقای مستوفی الممالک امروز متزلزل است و با اعتمادیکه ما امروز بشخص ایشان داریم معلوم است که هیئت دولت هست ما امروز بنمایندگی ایشان رای گرفتیم ولی ایشان وقتیکه تمایلات نمایندگان ملت را نسبت بخودشان دیدند بریاست وزرائی خودشان باقی میمانند و از وکالت استعفاء خواهند داد تصور میکنم اگر امروز ما بخواهیم پیش خودمان بشینیم (تئوری) فلسفه بگوئیم مجری چنین است فلان چنان است جز ضرری برای ما نتیجه دیگر ندارد همانطور که آقای میرزا قاسم خان اظهار کردند خوب می بینیم که دوائر و وزارتخانه های ما عوض اینکه از مخارج شان کم کنند و فکر کنند که این مملکت پول ندارد که در مقابل این مخارج زیاد مقابله بکند هر روز تقاضای مخارج فوق العاده میکنند و هیچوقت بهمان بودجه که خودشان فرضاً بکمیسیون بودجه پیشنهاد کرده اند قانع نمیشوند مثلاً يك وزارتخانه بودجه پیشنهاد میکنند تصویب میشود و بعد همان وزارتخانه

تقاضای مخارج فوق العاده میکنند و دولت هم مجبوراً بواسطه اصرار و خواهش و پر روئی یا هر قسم که تصور کنیم ناچار میشود اجازه بدهد و هرروز قرض ما را زیاد میکنند می بینم در بعضی از وزارتخانه ها يك اداره ها تاسیس میشود و برای آن یکنفر رئیس پیدا میشود چهار روز واجب او را نمیدهند اصرار میکنند بالاخره تصویب می شود چهار ماه نمیدهند فریاد میکنند حقوقم نرسید و یکی از طلبکار های دولت میشود و هر روز میگردد که من از دولت مثلاً ششصد تومان طلبکارم همینطور هر وزارتخانه برای دولت خرج میتراشد و دولت را دچار اشکالات میکند چه چیز جلوگیری از این ترتیبات میکند همان تصمیمات مجلس در اصلاحات مالیه و همان چیزیکه آقای میرزا قاسم خان بمجلس پیشنهاد کرده اند برای اینکه کمیسیون بودجه مدتی زحمت کشید و نظریاتی در بودجه مملکت کرده اگر بنظری که آقای حاج شیخ اسدالله فرمودند که تصمیمات آن کمیسیون بموقع اجرا گذاشته شود باز بنظر من مخالف با هر چیزی است زیرا جرح و تعدیل کلیه بودجه وظایف مخصوص مجلس شورای ملی است و اگر مجلس شورای ملی این رای را بدهد آن حق را از خودش سلب کرده بلکه سلب حق نمایندگان ملت کرده است برای اینکه در تمام دنیا نمایندگان ملت حافظ حقوق مالیه مملکت میباشد اگرچه کمیسیون بودجه که دولت تشکیل داده چیزی بر خلاف ترتیب تصویب نمیکند ولی ما این طور رای بدهیم خلاف قانون است و این پیشنهاد ایشان که آن بودجه هائی که در کمیسیون گذشته بمجلس بیاید و بکمیسیون بودجه برود در حقیقت میشود گفت که آراه کلیه نمایندگان بطور غیر مستقیم در آنها دخالت دارد زیرا اقلای عده خود اعضاء کمیسیون بودجه هیچده نفر است و آن هیچده نفر که در این کار مدخلیت دارند نماینده افکار اکثریت مجلس است بعلاوه کمیسیون بودجه کمیسیون بازی است و اغلب نمایندگان می توانند بکمیسیون بودجه رجوع نمایند مطالبی که در آن جا مذاکره میشود استماع نمایند اگر نظریاتی داشته باشند در خارج بآن نمایندگان که عضویت آن کمیسیون را دارند اظهار کنند پس با این نظر می توان گفت که تصمیماتی را که کمیسیون بودجه می گیرد از حقیقت تصمیمات مجلس شورای ملی است ولی حالا چرا این حق را بکمیسیون بدهم و بمجلس نیاید بهمین نظریکه سابق گفته شد که بودجه مملکت در کلیه دخل و خرج باید بمجلس پیشنهاد شود تا آنکه نظر عموم نمایندگان راجع بموازنه جمع و خرج معلوم شود آن وقت اگر ما رای بدهیم و تک تک بگذرانیم آن عیب را پیدا می کند که اطلاع کامل از کلیه دخل و مخارج نداریم و این مسئله باعث میشود که بودجه بقلط بگذرد و اگر منتظر باشیم بودجه کل عایدات و مخارج بمجلس بیاید بنده عرض می کنم باین زودی نخواهد آمد بلکه ۶ ماه دیگر هم نخواهد آید و ۶ ماه هم در کمیسیون بودجه خواهد ماند این یکسال و ۶ ماه هم مجلس شورای ملی در آن مذاکره می کند این تقریباً هیچده ماه طول میکشد و هرامهی مبلغی متضرر خواهیم شد پس اصلح آن خواهد بود که بودجه هائیکه از کمیسیون بودجه خارج گذشته بمجلس بیاید و بکمیسیون بودجه برود دو کمیسیون

بودجه نظر کند و هر چه را کمسیون بودجه لازم میداند تصویب می کند آن وقت بموقع اجرا گذاشته شود تا بعد يك بودجه صحیحی بمجلس بیاید و در اینصورت هر ماه مبالغی از مخارج کسر میشود و همین که بودجه از طرف وزیری پیشنهاد شود دیگر این حق را نخواهند داشت که زیاده از آن بودجه از دولت تقاضای خرج دیگری کنند تا وقتیکه بودجه کل هایدات مملکتی بمجلس شورای ملی پیشنهاد بشود و مجلس رای بدهد

رئیس - مذاکرات در این باب کافی است یا نیست (گفته شد کافی است) پس آقایانیکه تصویب میکنند که بهمین ترتیب به هیئت دولت اخطار بشود قیام نمایند (اغلب نمایندگان قیام نمودند و پیشنهاد مزبور تصویب شد)

رئیس - قبل از ختم جلسه باید مرض آقایان برسانم دو شعبه سیم و شبه ششم در کار هائیکه با آنها مهول است قصور میکنند چندین فقره از اعتبار نامه ها در شعبه ها مانده است بخصوص در شعبه سیم و يك ماه و نیم است ممتل است از آقایان خواهش میکنم که فردا یا پس فردا شعبه را منمقدبکنند و ببقیه اعتبار نامه ها رسیدگی نمایند که تکلیف آقایان معلوم شود

ناصر الاسلام - اگر چه مدافعه از این امر حق مغیر شعبه است ولی چون ایشان غائب هستند متأسفانه بنده باید از شعبه مدافعه کنم شعبه سیم بواسطه یاره اعتبار نامه ها که با این شعبه رسیده بود بعضی تکالیفی دارد که شب دیگر ندارند من جمله مراجعه به بعضی درسیه ها و بعضی کتابچه ها و صورت مجلس ها و نداشتن بعضی نوشته ها که پیش آمده است با این وصف بواسطه ارجاع بوزارت داخله و استعمال از حکومت محلی چندین اعتبار نامه ها که حاوی یاره مشکلات بود آنها راپورتش بمجلس تقدیم شد اما راجع با اعتبار نامه های کردستان امیدوارم که راپورت آن تا جلسه بعد برسد بعد از آنکه راپورت آن رسید آنوقت یقین دارم اغلب آقایان تصدیق خواهند کرد که صورت مجلس اعتبار نامه آقایان نمایندگان کردستان چندین سهل و آسان نبوده و خیلی مدافعه لازم داشته که بمقیده من تا کنون بعمل آمده است و مدافعه که باید بشود تا بحال شده است امیدوارم که بیش از این تأخیر نیفتد و این تأخیر از نقطه نظر اضطرار بوده است یعنی پیش از این نتوانسته راپورت خود را راجع با اعتبار نامه ها حاضر کند و امیدوارم تا جلسه بعد بمجلس تقدیم شود

رئیس - انشاءالله امیدواریم تا جلسه آتی ما بقی اعتبار نامه ها راپورتش داده شود و جلسه را ختم میکنیم و جلسه بعد را موکول می کنیم بروز پنجشنبه مخالفی هست (مخالفی نبود) و مجلس تقریباً یکساعت از شب گذشته ختم شد

جلسه ۹

صورت مشروح مجلس بتاريخ روز سه شنبه ۲۴ شهر ربیع الاول سال ۱۳۲۳
مجلس دوساعت قبل از غروب در تحت ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل و صورت مجلس روز هشتم قرائت شد

رئیس - در صورت مجلس مخالفی هست؟
نظام السلطان - در صورت مجلس که عده

آراء نمایندگان را نوشته عده قبول کنند گانرا چهل ورد کنند گان را دونوشته است و باید عده امتناع کنند گان هم نوشته شده باشد

رئیس - صحیح است دیگر مخالفی نیست (اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب شد مراسله ای است از طرف آقای حاج سید نصرالله رسیده قرائت می شود

(بمضمون ذیل قرائت شد)
مقام منبع مجلس شورای ملی شید الله ارکانه هر چند سمت نمایندگی در مجلس مقدس موجب بسی افتخار است لیکن چون غرض اصلی در اختیار امور نوعی خدمت بملت است و از این حیث فرقی در اشغال مقام نمایندگی و بقاء در دیوان تمیز نیست در حقیقت مآل در هر يك از این دو کار راجع بملت است و چون این بنده در دیوانعالی تمیز بهتر میتوانم مصدر خدمت باشم لهذا استعفا می خود را از سمت نمایندگی تقدیم آن مقام منیع مبدارم و هر کجا که باشم از خداوند جل جلاله توفیق خدمت بملت و خلوص نیت می طلبم (نصرالله تقوی)

رئیس - اگر چه محل تأسف است که ایشان از نمایندگی استعفا می نمایند زیرا با سابقه ای که ایشان دارند کاملاً می توانستیم از افکار و آراء صائبه ایشان استفاده نمائیم ولی چون در استعفای خودشان ثابت قدم شده اند و استعفا داده اند و عقیده شان اینست که می توانند در محکمه تمیز هم همه نوع خدمت بملت و دولت کنند اینست که گمان می کنم آقایان هم حرفی نداشته باشند دو فقره اعتبار نامه یکی راجع با آقای میرزا محمد علی خان نماینده همدان و دیگری راجع بنمایندگان کردستان است قرائت شده و بعد از آن رای گرفته شود آقای دکتر اسمعیل خان راپورت شعبه ششم را راجع به آقای میرزا محمد علیخان کلپ

(بمضمون ذیل قرائت نمودند)
بتاریخ دهم ربیع الاول شعبه ششم در تحت ریاست آقای مدرس متعقد و با اعتبار نامه آقای میرزا محمد علی خان نماینده همدان رسیدگی نموده در صورت مجلس قید شده بود که بر حسب امر وزارت داخله بتاریخ ۲۴ ثور اخذ آراء توقیف شد تا این که مفتش از طرف وزارت داخله بهمدان رفته شروع باخذ آراء نموده انتخابات را بانجام رسانید چون مطابق مقررات قانون انتخابات صورت گرفته و شکایتی هم نرسیده بود شعبه ششم نمایندگی آقای میرزا محمد علی خان را که با کثرت ۲۸۰۴ رای از ۲۲۵۱ رای منتخب شده اند تصویب نمود - (دکتر اسمعیل)

رئیس - در این باب مخالفی هست؟ اظهاری نشد مخالفی نیست رای میگیریم بنمایندگی آقای میرزا محمد علی خان آقایانی که نمایندگی ایشان را تصویب میکنند قیام کنند اغلب قیام نمودند و نمایندگی ایشان تصویب شد و آقای سردار سمید نیز راپورت شعبه سوم را راجع به آقایان حاج میرزا اسدالله خان و سردار معظم و اعزاز السلطنه نمایندگان کردستان قرائت نمودند

رئیس - راجع با انتخابات کردستان مخالفی هست؟

حاج میرزا حسین - بنده مخالفم

رئیس - پس ممانند برای روز دیگر چند فقره پیشنهاد شده است قرائت میشود

(پیشنهاد اول بمضمون ذیل قرائت شد)
چون تمویق تشکیل کابینه وزراء مضرانی را شامل است که لازم بتشریح نیست این بنده پیشنهاد میکنم هیئتی از طرف مجلس شورای ملی باتفاق آقای رئیس شرفیاب حضور اعلیحضرت همایونی گردیده واستدعا نمایند هر چه زودتر آقای مستوفی - الممالک کابینه خود را تشکیل و بمجلس شورای ملی معرفی نمایند (هز الممالک)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله در این پیشنهاد اظهاری دارید؟

حاج شیخ اسدالله - بنده مخالف نیستم ولی يك عرضی دارم
رئیس - بفرمائید

حاج شیخ اسدالله - دو ماه متجاوز است که از افتتاح مجلس شورای ملی میگذرد و در بدو افتتاح مجلس موکبین ما و ملت يك انتظاراتی داشتند و آن این بود که و کلاه خرابیهای دوره غیبت مجلس شورای ملی که عقیده بنده اینست که دوره فطرت بود اصلاح فرمایند ولیکن بدبختانه مجلس شورای ملی که در این ۲ ماه بلکه متجاوز نتوانسته است يك قدم رو به اصلاح بردارد حالا جهت اینکه مجلس نتوانسته است داخل در يك اصلاحاتی بشود چیست و چه بوده بمقیده بنده یکی از جهات عمده اینست که يك کابینه درستی در این مدت دوماه بمجلس نیامده و بمجلس معرفی نشده زیرا اصلاحات را که مجلس داخل میشود باید به ترتیب قانونی و از مجرای خودش وارد شود و خارج شود باین معنی مثلاً مجلس میخواهد در اصلاحات مالیه داخل شود که عمده نظر مردم هم با اصلاحات مالیه است طریق این اصلاح این است که از طرف دولت يك پیشنهادی بمجلس بشود آنوقت مجلس داخل در آن اصلاحات بشود و يك نظریاتی اتخاذ کند تصمیمی بگیرد و آن تصمیم خودش را بدست دولت بدهد که دولت بموقع اجراء بگذارد و لیکن مدتی میگذرد که بدفع الوقت گذشته و در هر جلسه که بمجلس شورای ملی منعقد میشود و می بینم که وعده بجلسه بعد داده میشود و میگویند وزراء جلسه بعد بمجلس معرفی خواهند شد! آن حسن ظنی را که اعلیحضرت شهرباری و تمام و کلا هو عموم ملت با آقای مستوفی الممالک اظهار نمودند معدنک نمیدانم از چه نقطه نظر است که تا بحال موفق نشده اند کابینه خودشان را بمجلس معرفی فرمایند اگر چه تنقید نمیکنم نظریات ایشانرا شاید بواسطه اینکه بعضی اشخاص که با ایشان هم خیال باشند نتوانستند حاضر بکنند و آنها قبول امور وزارت را بنمایند متأسفانه همین مسئله اسباب تأخیر امور شده است و آنچه بنده اطلاع دارم هیچیک از آقایان و کلاه و هیچیک از احزاب يك نظریات مخصوصی در باب کابینه و افراد کابینه نداشته اند و بواسطه آن حسن ظنی که با آقای مستوفی الممالک داشته اند اختیارات را کلیه با آقای مستوفی الممالک تمویض کرده اند که هر کس را خود آقا صلاح میدانند و با خود هم عقیده میدانند بمجلس معرفی بفرمایند در صورتیکه نه از احزاب نه غیر از احزاب هیچکس را با آقای مستوفی - الممالک پیشنهاد نکرده اند معدنک نمیدانم جهت اینکه